

RNDr. Jaromír Strejček devadesátiletý**90th birthday of RNDr. Jaromír Strejček**

RNDr. Jaromír Strejček (foto Pavel Špryňar).

Významný český odborník na fytofágní čeledi brouků a neúnavný sběratel, RNDr. Jaromír Strejček, se v letošním roce dožívá v plném elánu devadesáti let.

Jaromír Strejček se narodil 9.10.1925 v Kojedech u Kostelce nad Černými Lesy, ale již ve čtyřech letech se se svými rodiči přestěhoval do Prahy. Jako školák se zajímal o přírodu a lesnictví, ale studium mu znemožnila válka a tak pracoval jako prodáváč a ve druhé polovině války byl nasazen u protiletectvé ochrany. Již v této době se začal důkladněji zabývat entomologií a v roce 1944 se stal členem České společnosti entomologické. Po skončení války odešel z Prahy do Ústí nad Labem, kde pracoval jako obchodvedoucí. Mezi lety 1952 a 1959 pracoval v Okresním muzeu v Ústí nad Labem-Trmčicích a poté jeden rok ve Středisku památkové péče a ochrany přírody Ústeckého kraje. V průběhu těchto let významnou měrou přispěl k rozvoji faunistického průzkumu do té doby méně známého Českého středohoří. Během pobytu v Ústí n. L. začal dálkově studovat Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Studium ukončil v roce 1962.

Roku 1960 se Jaromír Strejček stal pracovníkem Pražského střediska státní památkové péče a ochrany přírody, kde později vedl úsek ochrany přírody. Na tomto místě působil až do svého odchodu do důchodu v r. 1987. Vypracoval zde velmi dokonalý systém registrace a dokumentace přírodních hodnot na území Prahy, jehož základem je podrobné ochrannářské mapování. Velkou měrou se zasloužil o vyhlášení 89 chráněných území různých kategorií. Podařilo se mu dokončit a vydat dvoudílný Katalog fytofágních brouků Prahy, kde shrnul 40 let intenzivního průzkumu. Na 240 stranách textu zde uvádí z okolí Prahy neuvěřitelných 60 % druhů mandelinek a nosatců známých z České republiky. Po dokončení katalogu se v současnosti kromě jiného věnuje podrobnému zpracování některých částí Prahy, jako Divoká Šárka, Klánovický les či Davle.

V začátcích své entomologické činnosti se Jaromír Strejček, stejně jako mnozí jiní, věnoval čeledi Carabidae. V průběhu dalších let se začal věnovat i čeledi Nitidulidae a později i čeledím Cucujidae a Bruchidae. Tím začal hlubší zájem Jaromíra Strejčka o čeledi fytofágních brouků. Jeho zájem se poté rozšířil i na čeledi Urodontidae a Anthribidae a dále také na velkou nadčeleď Curculionoidea a čeleď Chrysomelidae. Krom velkého přínosu ve faunistickém

mapování a znalosti bionomie je nutné zmínit i jeho přínos pro taxonomii těchto čeledí. Všestrannost zájmů Jaromíra Strejčka zasahuje však i do řádu hmyzu blanokřídlého, kde se již řadu let věnuje nadčeledi Bethyloidea faunisticky, ale i taxonomicky.

Většinu svého života Jaromír Strejček vedl kroužek mladých entomologů. Svým entusiasmem a osobním příkladem přivedl k tomuto zajímavému vědnímu oboru velké množství mladých zájemců. Setkávání v kroužku nebyla jen teoretickým sezením a povídáním, ale byla obohacena i o mnoho společných exkurzí do přírody. Z několika stovek mladých začínajících entomologů vychoval mnoho dnes v zahraničí uznávaných odborníků, z nichž je možné jmenovat například Dr. Jaroslava Boháče, Dr. Davida Krále, Dr. Petra Šváchu anebo Dr. Vladimíra Švihlu.

Jaromír Strejček byl dlouholetým členem výboru Československé (nyní České) společnosti entomologické. Založil a mnoho let i osobně vedl sekci pro výzkum fytofágních brouků, byl členem redakční rady časopisu *Klapalekiana*. V roce 1994 byl zvolen čestným členem Společnosti.

Za svými skupinami brouků uskutečnil řadu sběratelských exkurzí nejen na území našeho státu, ale i do zahraničí. Několikrát vycestoval do Střední Asie, na Krym a Kavkaz, do Arménie, sbíral na Balkáně, v západní Evropě i v severozápadní Africe. Ze všech těchto exkurzí přivezl obrovské množství materiálu nejen ze svých skupin, ale velmi nezištně obdaroval české i zahraniční specialisty na čeledi a řády hmyzu, kterými se sám vědecky nezabývá. Na jeho počest byl pojmenován nový rod blanokřídlého hmyzu a osm nových druhů brouků.

Jaromír Strejček přes kmetský věk ve svých entomologických aktivitách nijak nepolevil. Je stále často vyhledávaným konzultantem a rádcem pro všechny, kteří se o fytofágní hmyz zajímají. Zvláště jeho sběratelská invence, neustálá snaha o pochopení vazby mezi hmyzem a živnou rostlinou nebo typem prostředí je velmi inspirativní. Díky ní přešel od běžných metod hromadného sběru k různým typům individuálního vyhledávání hmyzu na živných rostlinách. Jeho ochota sdílet s námi svoje sběratelské metody a zkušenosti, poskytnutí množství dat ze své sbírky a pečlivě vedené kartotéky, nám velmi pomohla například při tvorbě nového dvoudílného check-listu nosatců České a Slovenské republiky.

U příležitosti jeho 90. narozenin jsme pana Dr. Strejčka navštívili s osobní gratulací a při té příležitosti vyslechli několik hodin vyprávění, vycházející nejen z hlubokých znalostí přírody, ale stejně tak i historie. A tak nám vedle zajímavých zážitků ze své odborné praxe vylíčil i vzpomínky na svoji osobní účast na prvorepublikových shromážděních či Pražském povstání, kdy se ocitl v bezprostřední blízkosti takových významných osobností, jako byli např. T. G. Masaryk, I. Gándhiová či generálové Koněv, Montgomery a Eisenhower.

Elán a neustálý zájem o veškeré dění okolo jsou v devadesáti letech Jaromíra Strejčka až těžko uvěřitelné. Snad nejlépe to charakterizuje historka, kdy nám na ložském podzimním setkání sběratelů hmyzu na dotaz, kdy byl naposledy sbírat, pobaveně a zároveň udiveně a se svým typickým úsměvem odpověděl: „Jak naposledy? Přeci včera! A jestlipak víte, co se mi podařilo najít...“.

Jménem všech, kteří jsme z jeho zkušeností a znalostí rádi čerpali, ale i ostatních zanícených broučkařů, přejeme panu Dr. Strejčkovi hodně zdraví, elánu, hezkých zážitků v přírodě a také hodně času k dokončení rozdělaných a rozepsaných prací.

Roman Borovec, Stanislav Benedikt & Jan Růžicka

BIBLIOGRAFIE 2000–2015

Bibliografie před rokem 2000 je uvedena v práci Borovce (2001).

- STREJČEK J. 2001a: *Katalog brouků (Coleoptera) Prahy, sv. 2, Anthribidae a Curculionidae s. l.* (*Catalogue of beetles (Coleoptera) from Prague, vol. 2., Anthribidae and Curculionidae s. l.*). Praha, 138 pp. (in Czech, German and English summaries).
- STREJČEK J. 2001b: Faunistic records from the Czech Republic – 126. Coleoptera: Chrysomelidae, Bruchidae, Curculionidae. *Klapalekiana* **37**: 71–72.
- STREJČEK J. 2004: Sekce pro mandelinkovitě a nosatcovité brouky. Pp. 261–262. In: SKUHRAVÁ M. (ed.): Česká společnost entomologická – 100. výročí založení. *Klapalekiana* **40**: 177–312 (in Czech).
- STREJČEK J. 2004: Sekce práce s mládeží. Pp. 263–265. In: SKUHRAVÁ M. (ed.): Česká společnost entomologická – 100. výročí založení. *Klapalekiana* **40**: 177–312 (in Czech).
- STREJČEK J. & BEZDĚK J. 2005: Chrysomelidae (mandelinkovití). Pp. 533–539. In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. *Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp. (in Czech and English).
- STREJČEK J. 2005: Bruchidae, Urodonidae, Anthribidae (zrnokazovití, rezedáčekovití, větevníčkovití). Pp. 540–544. In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. *Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp. (in Czech and English).
- STREJČEK J. 2005: Významné či zajímavé nálezy brouků (Coleoptera) zjištěné na území Prahy. (Remarkable or interesting records of beetles (Coleoptera) recorded in the Prague territory). *Natura Pragensis* **17**: 75–93 (in Czech, English summary).

RNDr. Jaromír Strejček v terénu s nejmladšími adepty entomologie (foto Pavel Šprýňar).

- STREJČEK J. 2005: Brouci čeledí Anthribidae a Curculionidae (s. lato) na území Prahy – opravy a doplňky k publikaci „Katalog brouků (Coleoptera) Prahy“, 2001, sv. 2. (Beetles of families Anthribidae and Curculionidae (s. lato) in the Prague territory – corrections and amendments to the „Catalogue of Beetles (Coleoptera) of Prague“, 2001, Vol. 2.). *Natura Pragensis* **17**: 25–73 (in Czech, English summary).
- BENEDIKT S. & STREJČEK J. 2005: Curculionoidea (nosatci). Pp. 545–556. In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. *Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp. (in Czech and English).
- STREJČEK J. 2007: Faunistic records from the Czech Republic – 226. Coleoptera: Bruchidae, Curculionidae. *Klapalekiana* **37**: 85–86.
- STREJČEK J. 2007: Brouci čeledí Chrysomelidae (sensu lato), Bruchidae a Urodontidae na území Prahy – doplňky a opravy k publikaci „Katalog brouků (Coleoptera) Prahy“, 2000, sv. 1. (Beetles of Chrysomelidae (sensu lato), Bruchidae and Urodontidae in the Prague territory – corrections and amendments to the “Catalogue of beetles (Coleoptera) of Prague”, 2000, Vol. 1.). *Natura Pragensis* **18**: 127–166 (in Czech, English abstract and summary).
- MACEK J., STREJČEK J. & STRAKA J. 2007: Chrysidoidea, Bethyloidea (hbitěnkovití). Pp. 21–40. In: BOGUSCH P., STRAKA J. & KMENT P. (eds): Annotated checklist of Aculeata (Hymenoptera) of the Czech Republic and Slovakia. Komentovaný seznam žahadlových blanokřídlých (Hymenoptera, Aculeata) České republiky a Slovenska. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae Supplementum* **11**: 1–300 (in English and Czech).
- STREJČEK J. 2010: Fytofágní brouci z čeledí Chrysomelidae, Bruchidae, Anthribidae a Curculionidae (sensu lato) v přírodních rezervacích Divoká Šárka, Vizerka a jejich okolí v Praze. (Phytophagous beetles of families Chrysomelidae, Bruchidae, Anthribidae and Curculionidae (sensu lato) in nature reserves Divoká Šárka and Vizerka and their surroundings in Prague (Central Bohemia)). *Natura Pragensis* **20**: 4–79 (in Czech, English summary).
- STREJČEK J. 2012: Icones Insectorum Europae Centralis, Coleoptera Bruchidae, Urodontidae. *Folia Heyrovskyana, Series B* **15**: 1–24 (in Czech and English).
- STREJČEK J. 2015: Fytofágní brouci (Curculionidae, Bruchidae, Anthribidae, Chrysomelidae) v přírodní rezervaci Zvolská Homole v údolí Vltavy. (Phytophagous beetles (Curculionidae, Bruchidae, Anthribidae, Chrysomelidae) in nature reserve Zvolská Homole in the Vltava river valley). *Bohemia Centralis* **33**: 175–204 (in Czech, English abstract).
- ŠPRYŇAR P. & STREJČEK J. 2015: Dřepčík *Chaetocnema conducta* (Coleoptera: Chrysomelidae) se šíří v Čechách. (Flea beetle *Chaetocnema conducta* (Coleoptera: Chrysomelidae) spreads in Bohemia (Czech Republic)). *Bohemia Centralis* **33**: 205–226 (in Czech, English abstract).

BIOGRAFIE

- JELÍNEK J. 1986: Sixtieth anniversary of Dr. Jaromír Střejček. *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **83**: 316–319.
- BOROVEC R. 2001: K sedmdesátým pátým narozeninám RNDr. Jaromíra Střejčka. *Klapalekiana* **37**: 279–285.